

Ki Távó – A zsengek szertartása

Ki Távó hetiszakasz tartalma כִּי תָבוֹא

Szakaszunkban – Ki Távó (**5Mózes 26:1–29:8.**) – a zsengek bemutatásának szertartását, majd a tizedek bemutatásának rendjét ismerteti Mózes. Megparancsolja, hogy amikor átkelnek a Jordánon, állítsanak fel nagy köveket a folyóban, és írják rá emlékeztetőül, az egész Tórát. Utána hat-hat törzs egymással szemben állva áldás és átok szövegeket mond főleg olyan dolgokra, amiket az ember titokban tesz, és így nem derül fény rá. Ezután megismétli Mózes a Leviticus végén hallatott figyelmeztetést (Tochécha): mi lesz, ha betartja a nép az isteni szerződést, és mi vár rá, ha Isten ments, nem tartja be.

Mózes utasítja Izrael népét: Amikor bemész majd az országba, amelyet az **Örökkévaló** ad neked birtokul, és letelepszel, és művelés alá vonod a földet, vigyél gyümölcsseid zsengejéből (**bikurim**) a Szentélybe, és adj hangot háladnak mindazért, amit az **Örökkévaló** érted tett. – **5Mózes 26:1–11.**

A hetiszakaszban ezen kívül szó esik a levitáknak és a szegényeknek juttatandó tizedekről, és részletes utasításokat kap a nép arra vonatkozóan, miképpen mondja el az áldásokat és az átkokat a **Gerizim** és az **Ébál** hegyén – ahogyan arról már a **Röe hetiszakasz** elején szó volt. **Mózes** emlékezteti a népet, hogy ők Isten választott népe, és hogy ők is az **Örökkévalót** választották maguknak. A zsidók utasítást kapnak arra, hogy amint belépnek a **Szentföldre** írják fel a parancsolatokat azokra a kövekre, amiket az **Ébál** hegyén állítanak fel. – **5Mózes 26:12–27:26.**

A hetiszakasz második részét a **tocháchá („feddés”)** tölti ki. Miután felsorolta, **Isten** milyen áldásokban részesíti a népet, ha az betartja a **Tóra** törvényeit, **Mózes** hosszan sorolja mindazon kegyetlen dolgokat – betegség, éhínség, nyomor és számkivetés –, amelyek abban az esetben sújtják majd a népet, ha az nem törődik az **Örökkévaló** parancsolataival. – **5Mózes 28.**

Mózes befejezésül elmondja a népnek, hogy csupán most, negyven évvel néppé válásukat követően tettek szert „szívre, hogy értsenek, szemre, hogy lássanak, és fülre, hogy halljanak”. – **5Mózes 29:1–8.**

Glitzenstein rabbi: Ki Távó

Az első gyümölcsök **micvájával** indul a hetiszakasunk. Aki a hét szent növényből termesztett, annak egy fonalat kellett kötnie az első termésekre, mikor a növekedésük elindult. Miután megnőttek, el kellett vinni őket a **jeruzsálemi Szentélybe**. Az ez alkalmából rendezett ünnepség különleges és lenyűgöző volt. Először a környékbeli emberek gyűltek össze a gyümölcsökkel a közeli városban. Onnan együtt vonultak **Jeruzsálembe**, fuvolakísérettel, arany díszekkel és gyümölcsökkel. Amikor elérték **Jeruzsálem** kapuit, az ottani iparosok is félbehagyták a munkájukat, hogy fogadják őket, és hogy innen együtt menjenek tovább a **Szentélyhez**.

A zsidóság bővelkedik a mindenféle típusú adományokban. Akár a zsinagógáknak, akár valamely szervezetnek szánt, kisebb vagy nagyobb adományra vagy a szegényeknek adott alamizsnára gondolunk. Kis adomány, nagy adomány, általában csendesen érkezik, díszítés, hírverés és ünnepség nélkül. **Akkor miért épp az első gyümölcsök miatt van ekkora ünnepély? Mit jelent ez a nagy öröm és felhajtás?**

Az emberi kapcsolatok egyik legfontosabb eleme a hála. Ha valaki megtesz valami jót a barátjáért, akkor megérdemli a hálát. Bármilyen aprósággal is, ha kimutatjuk a köszönetünket, az jel a másik számára, hogy értékeljük és becsüljük, amit tett. A hálát nélkülöző kapcsolatokat áthatja az egoizmus, és könnyen kimúlhatnak a kölcsönös támogatás hiányától. A köszönetnyilvánítás azonban azt az érzést nyújtja az adó félnek, hogy megérte a „befektetés”. Hogy értékelik őt. És ez arra is ösztönzi, hogy megismételje a jótettet.

A **bikurim micvája** a hálára tanít. Az első gyümölcsök elhozatala a hála kifejezése azért a jóért, amit Isten tett az embernek az új évi aratáskor. Egy termelőnek a mezőgazdaságban sok oka van a hálára. Nincs még egy ilyen kemény munka, mint megművelni a földet, és nincs még egy, melynek eredménye ennyire független lenne a munka végzésért felelős személytől. A gazda teljesen az ég és a természet kegyelmétől függ, hogy lesz – e kenyere vagy sem, nem (csak) rajta múlik. Szüksége van napfényre, hogy nőjenek a növények, de nem túl sokra, hogy attól kiszáradjanak, megéghessenek. Kell még eső is, de abból is mértékkel. A szél és az időjárás mind beleszól, hogy mi lesz a termés sorsa. Csak annyit tehet, hogy kéri mindazt, amit Isten és az ég kegyelméből elérhet. És így, amikor megterem neki a termés, az első gyümölcsöket hálaából fel kell ajánlania, ezért elviszi azt a **Szentélybe**. A köszönetnek őszintének és igaznak kell lennie. Ha nem az, akkor nem éri el a célját, nem adja át az üzenetet. Az első gyümölcsök szertartása és ünnepe őszinte és igaz, és tanít minket a hála helyes kifejezésére. Megtanít arra, hogy teljes szívünkből értékeljük mindazt a jót, amit kapunk.

Gut Sábesz

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Chájim Saul Glitzenstein: Ceréljünk!!!

Most az **Elul hónapban** vagyunk – mindenki a megtérésről beszél. De amikor az emberek azt mondják: „**megtérés**” (héberül: תשובה, **tesuvá**), **mire gondolnak?** Hátra nézni. Leülni és végiggondolni: **Mit tettem tavaly? Miben hibáztam? Miért kell megbánnom? Hogyan javítsam ki? Általában mi lesz az ilyen hozzáállás eredménye?** Sok fájdalom, szomorúság, bűntudat. Az ember könnyen depresszióba esik.

A **chaszidizmus** azt mondja: **a megtérés lényege nem a múltban való vájkálás.** A megtérés lényege az elhatározás a jövőre nézve. Nem hátra kell nézni, hanem előre. Nem kétségbeesni, hanem új lapot kezdeni. A **Tórából** ismerünk valakit, aki hátránézett – és mi történt vele? Sóoszloppá vált!

Mert amikor az ember a múltját túrja, csak düh tölti el önmaga iránt, csalódás és szégyen. És semmi jó nem származik belőle. De, amikor azt mondja: „**Ami volt – volt. Mostantól új lapot kezdek!**” – az életet és örömet hoz. Ez hoz valódi változást.

Egy **chaszidról** mesélik, aki **Elimelech** rabbihoz, a **lizsenszki** szenthez fordult, hogy megértse, mi a megtérés. A **rebbe** egy másik városba küldte, egy kocsmába. **Jom Kippur** előestéjén belépett oda, és látta, hogy az emberek isznak, részegeskednek, zűrzavar van. Azt gondolta magában: „**Mi köze ennek a megtéréshez?**”

Éjfél körül a kocsmáros mindenkit elküldött, és bezárta a helyet. Aztán elővett két füzetet. Az elsőben az állt, mivel tartozik ő az **Örökkévalónak**: mikor mulasztott el **micvát**, mikor bántott meg embereket, kinek nem adott vissza aprópénzt. A másodikban az állt, mivel tartozik neki az **Örökkévaló**: minden szenvedés, ami érte, lopások, veszteségek, verések, amit zsidósága miatt kapott. Amikor befejezte, keservesen sírt. Végül az **Örökkévalóhoz** fordult, és azt mondta: „**Hiszen végül is Jom Kippur estéje van. Ki kell békülnünk. Te nem tartozol nekem, én sem tartozom neked. Kezdjünk új lapot.**” Fogta a két füzetet, a feje fölért megforgatta, mint a **kaparot szokás**, majd a tűzbe dobta.

A **chaszid**, aki mindezt látta, megértette: Ez a megtérés értelme – új lapot kezdeni. Barátaim! Ez az üzenet nemcsak az **Örökkévalóval** való kapcsolatunkban igaz, hanem az emberekkel való kapcsolatunkban is. Sokan évtizedekig hurcolják magukkal a haragot és a régi sérelmeket. Ha valóban békét akarunk kötni – nem kell felnyitni a múlt összes sebeit. Az csak újabb veszekedéshez vezet. A helyes út egyszerűen az: újakezdeni.

Boldog és édes új évet kívánok!

Streit Sándor: Beköszöntő 5786.

Kedves Hittestvérem!

Kívánok neked és az egész családnak egészséges boldog örömteli 5786-os zsinagógai évet.

Vannak, akik eltávolodtak szeretett zsinagógánktól a Nagy Fuvarostól, pedig szüleik, nagyszüleik el sem tudták képzelni, hogy máshova menjenek dávenolni. Nálunk továbbra is Budapesten egyedülálló módon minden nap reggel és este tartunk imádkozást.

Jó volna ismét üdvözölni a régi barátokat és ismerősöket.

AZ ŐSZI NAGYÜNNEPEKRE SIKERÜLT MEGÁLLAPODNI EGY IZRAELI KÁNTORRAL, AKI MAJD VEZETI AZ IMÁDKOZÁSOKAT DALLAMAIVAL MEGIDÉZI A RÉGI HAGYOMÁNYOS ÉS MODERN DALLAMOKAT.

A Rabbinkal együttműködve azon fáradozunk, hogy minden a leghasznosabb és legjobb legyen ahhoz, hogy imádkozhassunk az Örökkévalóhoz valamennyien együtt.

Mellékletben küldjük az őszi nagyünnepek imarendjét, annak érdekében, hogy mindenki pontosan lássa a dátumokat és időpontokat.

Kívánok valamennyiünknek bepecsételést boldog békés egészséges következő évre, hogy együtt lehessünk és folytathassuk tevékenységünket.

Streit Sándor

elnök

Elul hó.

(Fuvarpress)

Rabbi Jonatan Sacks: Az Örökkévaló történelme

A helyszín: **Jeruzsálem** mintegy húsz évszázaddal ezelőtt. Az alkalom: az első gyümölcsök behozatala a **templomba**. Íme a jelenet a **Misna leírása szerint**:

Izrael-szerte a falusiak a 24 regionális központ közül a legközelebbiben gyűltek össze. Ott éjszakánként a szabadban aludtak. Másnap reggel a vezető Jeremiás könyvéből (31:5) vett szavakkal hívta össze az embereket: „Keljetek fel, menjünk fel a Sionra, az Örökkévalónak, a mi Istenünknek házába”.

Azok, akik **Jeruzsálem** közelében éltek, **friss fűgét és szőlőt** hoztak. Akik távolabb éltek, **aszalt fűgét és mazsolát** hoztak. Egy ökör ment előttük, amelynek szarvát arannyal borították be, fejét pedig **olajbogyó-koszorúval díszítették**. Valaki **fuvolán játszana**. Amikor **Jeruzsálem** közelébe értek, **hírnököket küldtek előre**, hogy bejelentse az érkezésüket, és elkezdtek feldíszíteni az első gyümölcsöket. A **város kormányzói és tisztviselői kijöttek**, hogy üdvözljék őket, a kézművesek pedig abbahagyták a munkájukat, és így kiáltottak: „**Testvéreink az ilyen és olyan helyről: jöjjetek békével!**”.

A **fuvola** addig szólt, amíg a menet el nem érte a **Templom-hegyet**. Ott mindenki a vállára tette a **gyümölcskosarat** - a Misna szerint még **Agrippa király** is így tett -, és a **Templom előudvarára** vitte. Ott a **leviták elénekelték (Zsoltárok 30:2): „Dicsérni foglak, Istenem, mert felemeltél engem, és nem hagytad, hogy ellenségeim örüljenek rajtam”.**

A jelenet, ahogy **Izrael minden részéből csoportok gyűltek össze a Templom előtt**, élénk és felejthetetlen lehetett. A **szertartás** legfontosabb része azonban abban rejtett, ami ezután történt. A **kosarakkal** még mindig a **vállukon** az érkezők ezt mondták: „**Ma kijelentem az Örökkévalónak, a te Istenednek, hogy eljöttem arra a földre, amelyet az Örökkévaló megesküdött őseinknek, hogy nekünk ad**”.

Ezután mindegyikük a kosarát a pereménél fogva tartotta, a **Kohén** a kosár alá tette a kezét, és ünnepélyesen meglengette azt, a gyümölcsök hozója pedig elmondta a következő szöveget, amelynek szövegét a **hetiszakaszban** olvashatjuk:

„**Az őszám egy vándorló arámi volt. Lement Egyiptomba, és ott élt idegenként, kevesen voltak, és ott nagy, erős és számos néppé vált. Az egyiptomiak rosszul bántak velünk, és szenvedtettek minket, kemény munkának vetettek alá. Az Örökkévalóhoz, őseink Istenéhez kiáltottunk. Az Örökkévaló meghallotta szavunkat, és látta szenvedésünket, fáradozásunkat és elnyomásunkat. Az Mindenható hatalmas kézzel és kinyújtott karral, félelmetes erővel, jelekkel és csodákkal kivezetett minket Egyiptomból. Elhozott minket erre a helyre, és nekünk adta ezt a földet, a tejjel és mézzel folyó földet. És most hozom a föld első gyümölcsét, amelyet te, Örökkévaló, adtál nekem.” (5Mózes 26:5-10)**

Ez a **szakasz ismerős számunkra**, mert egy részét, az **első négy versszakot** a **széder esti Haggadában** magyarázzuk. De ez nem pusztán szertartás volt.

Ahogy **Yosef Hayim Yerushalmi** magyarázta **Zachor** című művében: **Zsidó történelem és emlékezet, a zsidóság egyik legforradalmibb hozzájárulását jelentette a világ civil-**

Rabbi Jonatan Sacks: Az Örökkévaló történelme

zációjához. Ami eredeti volt, az nem az első gyümölcsök ünneplése volt. Sok kultúrában vannak ilyen szertartások. Ami a **hetiszakaszban** szereplő szertartásban **egyedülálló** volt, és a **bibliai világnézetben**, amelyből származik, az az, hogy őseink Istent a történelemben látták, nem pedig a természetben. Normális esetben, amit az emberek az első gyümölcsök elhozásával ünnepeltek, az maga a természet volt: az évszakok, a talaj, az eső, a föld termékenysége és az, amit **Dylan Thomas** „**az erő, amely a zöld gyutacson keresztül hajtja a virágot**”. A **bibliai első gyümölcsök szertartása** egészen más. Nem a természetről szól, hanem a történelem alakulásáról, **Izrael**, mint nemzet születéséről és **Isten** megváltó erejéről, aki felszabadította őseinket a rabszolgaságból.

Ez volt az új ebben a világnézetben:

A zsidók voltak, amint arra a Jerushalmi rámutat, az elsők, akik a történelemben meglátták Istent.

Ők voltak az elsők, akik magát a történelmet egy átfogó témájú, kiterjesztett elbeszélésnek tekintették. Ez a látásmód az egész bibliai korszakon keresztül fennmaradt, ahogyan az ezer év eseményeit a próféták értelmezték és a bibliai történetírók feljegyezték.

A bibliai történelem témája a megváltás. A szenvedéssel kezdődik, van egy hosszabb középső szakasza az Isten és a nép közötti interaktív drámáról, és a hazatéréssel és áldással végződik.

Az elbeszélést meg kell belsővé tenni: ez az átmenet a történelemből az emlékezetbe, és erről szólt az elsőáldozási nyilatkozat. Azok, akik a templomban álltak és kimondták ezeket a szavakat, kijelentették: ez az én történetem. Azzal, hogy elhoztam ezeket a gyümölcsöket erről a földről, én és a családom része vagyok ennek a földnek.

A legfontosabb: a történet az identitás alapja volt. Valóban, ez a különbség a történelem és az emlékezet között. A történelem válasz arra a kérdésre: „Mi történt?”. Az emlékezet válasz arra a kérdésre, hogy „Ki vagyok én?”. Az Alzheimer-kórban, amikor elveszítjük az emlékezetünket, elveszítjük az identitásunkat. Ugyanez igaz egy nemzet egészére is. Amikor elmeséljük népünk múltjának történetét, megújítjuk identitásunkat. Van egy olyan kontextusunk, amelyben megérthetjük, hogy kik vagyunk a jelenben, és mit kell tennünk, hogy identitásunkat átadjuk a jövőnek.

Nehéz felfogni, hogy ez mennyire jelentős volt és van. A nyugati modernitást két, egymástól meglehetősen eltérő kísérlet jellemezte az identitásból való kilépésre. Az első a tizennyolcadik században az európai felvilágosodás volt.

Ez két univerzalizmusra összpontosított: a tudományra és a filozófiára. A tudomány célja az egyetemesen igaz törvények felfedezése. A filozófia célja a gondolkodás egyetemes struktúráinak feltárása. Az identitás a csoportokról szól, rólunk és róluk. De a csoportok konfliktusban állnak egymással. Ezért a felvilágosodás egy identítások nélküli világot keresett, amelyben mindannyian csak emberek vagyunk.

Rabbi Jonatan Sacks: Az Örökkévaló történelme

De az emberek nem tudnak **identitások nélkül élni**, és az **identitás** sosem univerzális. **Mindig és alapvetően partikuláris**. Az tesz bennünket azzá az egyedivé, ami vagyunk, és ami **megkülönböztet bennünket az emberek általánosságától**. Ezért egyetlen olyan **intellektuális diszciplína** sem fogja valaha is teljesen megragadni az **identitás jelentését és jelentőségét**, amely az **egyetemes-ségre törekszik**.

Ez volt a felvilágosodás vakfoltja. Az **identitás** a tizenkilencedik században **dübürgött vissza**, három tényező egyike alapján: **nemzet, faj vagy osztály**. A **huszadik században a nacionalizmus két világháborúhoz vezetett**. A **rasszizmus a holokauszthoz vezetett**. A **marxista osztályharc végül Sztálinhoz, a Gulághoz és a KGB-hez vezetett**.

Az **1960-as évek óta a Nyugat egy második kísérletet tett arra, hogy elmeneküljön az identitástól**, és nem az **egyetemes**, hanem az **egyéni identitást részesíti előnyben**, abban a **hitben**, hogy az **identitást** mindenki **szabadon teremti meg magának**. Az **identitás** azonban soha nem így jön létre. Mindig egy **csoport**hoz való **tartozásról** van szó. Az **identitás, akárcsak a nyelv, alapvetően társadalmi**.

Ahogy a **felvilágosodás után történt**, az **identitás** most is **visszatért a Nyugatra**, ezúttal az **identitáspolitikai formájában (nem, etnikai hovatartozás vagy szexuális orientáció alapján)**. Ez, ha **hagyjuk virágozni, újabb történelmi katasztrófákhoz fog vezetni**. Ez a **liberális demokrácia jövőjére** nézve komoly veszélyt jelent.

Ami **Jeruzsálemben történt**, amikor az emberek elhozták az **első termést**, annak óriási **következményei voltak**. Azt jelentette, hogy rendszeresen **elmondták, kik voltak és miért**. **Egyetlen nemzet sem tulajdonított nagyobb jelentőséget kollektív története elmesélésének**, mint a **zsidóság**, ezért a **zsidó identitás a legerősebb**, amit a világ valaha ismert, az egyetlen, amely **húsz évszázadon át fennmaradt anélkül**, hogy az **identitás szokásos alapjai közül bármi is létezne: politikai hatalom, közös terület vagy közös mindennapi beszédnyelv**.

Nyilvánvaló, hogy nem minden identitás egyforma. A **zsidó identitásokra és a héber Biblia által inspirált más identitásokra jellemző az, amit Dan McAdams „megváltó ének” nevez.** Az ilyen identitású emberek - mondja - **»életüket olyan narratívává formálják, amely arról szól, hogy egy tehetséges hős gyermekként szembesül mások szenvedésével, serdülőként erős erkölcsi meggyőződések alakít ki, és felnőttként folyamatosan felfelé és előre halad, bízva abban, hogy a negatív tapasztalatok végül megváltást hoznak«**. A megváltó én más típusú élettörténeteknél jobban megtestesíti **»azt a hitet, hogy a rossz dolgokon túl lehet lépni, és megerősíti az elbeszélő elkötelezettségét egy jobb világ építése iránt»**.

A **bibliai történetet az tette egyedivé**, hogy a megváltásra összpontosított. **Istennel együttműködve megváltoztathatjuk a világot**. Ez a történet a **mi zsidó örökségünk, és a mi hozzájárulásunk az emberiség erkölcsi horizontjához**. Innen az életet megváltoztató gondolat: **Életünket az a történet alakítja, amelyet magunkról mesélünk, ezért győződjünk meg róla, hogy az a történet, amelyet mesélünk, a legmagasabb törekvéseinkhez szól, és meséljük el rendszeresen**.

SÁBÁT SÁLOM

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR LXVII. RÉSZ

Aki zsidó királyt lát, az a következő áldást mondja: „**Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Ura, aki dicsőségéből részt adott az istenfélőnek!!**”

Aki nem-zsidó királyt lát, annak a következő áldást kell mondania: „**Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Ura, ki halandó embernek részt adott dicsőségéből!**”

A természet csodái

12. §. Aki különös bőrű, arcú, vagy torz tagú embert lát, ezt az áldást mondja: „**Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Ura, aki megváltoztatja a teremtményeket.**”

Amikor valaki vak, féllábú vagy hasonló embert lát, vagy olyat, akinek a bőre kelevényes vagy fehér foltok borítják, annak az „**igaz Bíró**” áldást kell elmondania. Ha ezek az emberek az említett rendellenességekkel születtek, akkor az, „**aki megváltoztattad teremtményeidet**” áldást kell elmondani.

Ha valaki elefántot, majmot vagy baglyot lát, a következő áldást kell mondania: „**Áldott vagy Te... aki megváltoztattad teremtményeidet.**”

13. §. Ha valaki szép és jól-formált teremtményeket vagy szép fákat lát, annak a következő áldást kell elmondania: „**...kinek ilyen a világa!**”

Aki tavasszal, **niszán havában** kimegy a mezőre vagy a kertbe, és ágakat hajtó, virágzó fát lát, annak a következő áldást kell elmondania: „**Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Ura, kinek világa nem szűkölködik semmiben, aki szép teremtményeket és fákat teremtett belé az ember élvezetére!**”

14. §. Amikor valaki a következők bármelyikét tapasztalja: rendkívül erős szelet; villámlást; mennydörgést; hangos robajlást, amelyek olyan hangot keltenek, mintha hatalmas malmok működne a földön; hullócsillagot vagy üstököst, akkor annak a következő áldást kell elmondania: „**Áldott..., kinek erejével és hatalmával tele a világ!**”

Vagy ha kívánja, mondhatja ezt az áldást: „**...aki megismétli a teremtés művét!**”

15. §. Amikor valaki több mint harminc nap után először pillant meg hegyet, dombot, tengert, sívatagot vagy folyót, annak az „**...aki megismétli a teremtés művét!**” áldást kell elmondania.

Amikor valaki több mint harminc nap után először pillant meg óceánt, annak a következő áldást kell elmondania: „**Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Ura, aki az óceánt alkotta!**”

A Napra és a Holdra

16. §. Aki szivárványt lát, annak a következő áldást kell elmondania: „**Áldott vagy Te, Örökkévaló Istenünk, a Világ Ura, aki megemlékezik szövetségéről, hű szövetségéhez, és betartja szavát!**”

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND SZEPTEMBER 1. – 30. KÖZÖTT

1.	hétfő		7,00	19,00	8.
2.	kedd		7,00	19,00	9.
3.	szerda		7,00	19,00	10.
4.	csütörtök		7,00	19,00	11.
5.	péntek	⚡ 18,57	7,00	19,00	12.
6.	szombat	Ki Técé Vége: 20,01	8,00	18,45	13.
7.	vasárnap		8,00	19,00	14.
8.	hétfő		7,00	19,00	15.
9.	kedd		7,00	19,00	16.
10.	szerda		7,00	19,00	17.
11.	csütörtök		7,00	19,00	18.
12.	péntek	⚡ 18,43	7,00	18,45	19.
13.	szombat	Ki Távó Vége: 19,46	8,00	18,30	20.
14.	vasárnap	Szlichot 1.	7,00	18,45	21.
15.	hétfő	Szlichot	6,30	18,45	22.
16.	kedd	Szlichot	6,30	18,45	23.
17.	szerda	Szlichot	6,30	18,45	24.
18.	csütörtök	Szlichot	6,30	18,45	25.
19.	péntek	Szlichot ⚡ 18,29	6,30	18,30	26.
20.	szombat	Nicávim Vége : 19,32	8,00	18,15	27.
21.	vasárnap	Szlichot	7,00	18,30	28.
22.	hétfő	Erev Ros Hásáná ⚡ 18,23	6,30	18,30	29.
23.	kedd	Ros Hásáná 1. ⚡ 19,25	8,00	18,30	1.
24.	szerda	Ros Hásáná 2. Vége : 19,23	8,00	18,45	2.
25.	csütörtök	Szlichot, Gedáljá böjtje Vége: 19,06	6,30	18,30	3.
26.	péntek	Szlichot ⚡ 18,15	6,30	18,15	4.
27.	szombat	Vájélech Sabbath Suvó Vége: 19,17	8,00	18,00	5.
28.	vasárnap	Szlichot	7,00	18,15	6.
29.	hétfő	Szlichot	6,30	18,15	7.
30.	kedd	Szlichot	6,30	18,15	8.

E

L

U

L

T

I

S

R

I

לשנה טובה תכותבו !

EMBERBARÁT HETILAP

NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI ZSINAGÓGA 2025. ŐSZI NAGYÜNNEPI IMAREND

22.	hétfő	Erev Ros Hásáná	18,23	6,30	18,30	29.
23.	kedd	Ros Hásáná 1.	19,25	8,00	18,30	1.
24.	szerda	Ros Hásáná 2.	Vége : 19,23	8,00	18,45	2.
25.	csütörtök	Szlichot, Gedáljá böjtje	Vége: 19,06	6,30	18,30	3.
26.	péntek	Szlichot	18,15	6,30	18,15	4.
27.	szombat	Vájélech Sabbat Suvó	Vége: 19,17	8,00	18,00	5.
28.	vasárnap	Szlichot		7,00	18,15	6.
29.	hétfő	Szlichot		6,30	18,15	7.
30.	kedd	Szlichot		6,30	18,15	8.
1.	szerda	Szlichot MINCHA IMA: 13,00 EREV JOM KIPPUR	18,04	6,30	18,15	9.
2.	csütörtök	JOM KIPPUR MÁZKÍR: kb: 12,30 NILE: 18,00	vége: 19,07	8,00	18,00	10.
3.	péntek		18,00	7,00	18,00	11.
4.	szombat	HÁÁZINU	vége: 19,03	8,00	17,45	12.
5.	vasárnap			8,00	18,00	13.
6.	hétfő	EREV SZUKKOT	17,54	7,00	18,00	14.
7.	kedd	SZUKKOT 1.	18,57	8,00	18,00	15.
8.	szerda	SZUKKOT 2.	vége: 18,55	8,00	18,00	16.
9.	csütörtök	FÉLÜNNEP 1.		7,00	18,00	17.
10.	péntek	FÉLÜNNEP 2.	17,47	7,00	17,45	18.
11.	szombat	FÉLÜNNEP 3	vége: 18,49	8,00	17,30	19.
12.	vasárnap	FÉLÜNNEP 4.		8,00	17,45	20.
13.	hétfő	HOSÁNÁ RÁBÁ	17,41	7,00	17,45	21.
14.	kedd	SMINI ÁCERET MÁZKÍR KB.: 9,30 ESTE: Tórai körmenet	18,44	8,00	17,45	22.
15.	szerda	SZIMCHÁT TORÁ	vége: 18,42	8,00	17,45	23.
16.	csütörtök	ISZRU CHÁG		7,00	17,45	24.

לשנה טובה תכותבו !

Ismeretlen zsidók nyomában CXXXVI. Petschauer Attila

Petschauer Attila (Budapest, 1904. december 14. – Davidovka, Szovjetunió, 1943. január 20.) olimpiai bajnok magyar kardvívó, újságíró.

Petschauer Fülöp kereskedő és **Weisz Júlia Ilona** gyermekeként született a **Király utca 36.** szám alatti **Hild házban**. **1923 és 1925 között jogot hallgatott. 1925 és 1932 között banktisztviselőként dolgozott. Az 1928-as amszterdami és az 1932-es Los Angeles-i olimpiai bajnok kardcsapat tagja volt. Egyéniben Amszterdamban második, Los Angelesben pedig ötödik volt. Az Európa-bajnokságokon 1930-ban Liège-ben és 1931-ben Bécsben csapatbajnok volt, egyéniben 1926-ban Budapesten és 1930-ban Liège-ben második, 1925-ben Oostendében, 1929-ben Nápolyban és 1931-ben Bécsben harmadik volt.**

A Magyar Vívó Szövetség hivatalos méltatása:

„Tökéletes technikája és mesés pengevezetése mellett fő jellegzetessége a gyorsaság volt. ... Lerohanással végrehajtott támadásai villámgyorsak és szinte védhetetlenek voltak. ... Jó képességű ellenfelei ellen is képes volt arra, hogy egymás után ötször alkalmazott fless-fejvágással pillanatok alatt 5:0-ra győzzön. ... Remekül kiiskolázott, klasszikus mozgású és igen gyors vívó volt.”

Tréfás természete miatt számos anekdota maradt fenn róla, melyeket a korabeli újságok előszeretettel közöltek.

A versenyzés befejezését követően 1933-tól újságíróként tevékenykedett. Elsősorban sporttémájú cikkeket írt a **Pesti Naplóba** és Az **Est-be**, ahol önálló rovatot vitt **Beszéljünk őszintén** címmel. Egyszer-kétszer írt a **Színházi Életbe** is. Népszerű figurája volt a két világháború közötti Budapestnek. Színészként és konferansziéként is fellépett.

Halálával kapcsolatban sok a bizonytalanság. Leginkább a **Napfény íze (1999)** című film verziója ismert, mely **Hámori Ottó: Egy kardforgató élete** című könyvére támaszkodva mutatja be **Petschauer kínhalálát**. **Hámori regénye azonban nem szemtanú beszámolóján** alapszik. Ám tény, hogy több olyan beszámoló is létezik, amit összefüggésbe lehet hozni a vívóbajnok halálával.

Kossa István Dunától a Donig című memoárjában ír a munkaszolgálatosok megpróbáltatásairól. Az **Utószó és dokumentumok** című fejezetben mutat be számos dokumentumot, bírósági jegyzőkönyvet és korabeli tanúvallomást többek között arról a

Ismeretlen zsidók nyomában CXXXVI. Petschauer Attila

munkaszázadról, ahol rendkívüli kegyetlenségek történtek, s amelybe **Petschauer Attilát** is **besorozták**. Itt olvasható a vívóbajnok megaláztatásáról is néhány sor.

Egy másik beszámoló említ egy **Cseh Kálmán** nevű **alezredest**, aki megpillantva **Petschauer**t, kiadta a parancsot: „*Megtáncoltatni a zsidót!*” Cseh Kálmán hazaküldött levelében így ír: „*Petschauerben egy ideig volt tartás, de amikor a szakaszvezető jól elpofozta a fejét, megszelídült...*” Cseh később háborús bűnösként került bíróság elé.

Hegyi Gyula a munkaszolgálat során **bajtársa** volt **Petschauer**nek. **Visszaemlékezésében** beszámol **Petschauer**rel való beszélgetéseiről, aki arról panaszkodott, hogy **antiszemita körök** juttatták munkaszolgálatra, annak ellenére, hogy az **olimpiai bajnoki címért** kapott **Signum laudis kitüntetés** felmentést adott volna ez alól. **Hegyi** beszámolóját a következőképpen folytatja: „*Az olimpiai bajnok tragédiája elválaszthatatlan a 212 századtárs, köztük 32 orvos sorsától, akik közül mindössze tízen maradtunk életben.*” A bajnok halálának körülményeiről nem tud pontosat mondani.

Petschauer életéről és haláláról **Kristóf Károly** újságíró írt hosszabb tanulmányt, melyben igyekszik szemtanukat megszólaltatni. A **Világ c. folyóirat** 1949-ben folytatásokban közölte munkáját. Külön fejezetet szentel a munkásszázadban történt eseményeknek. A **vívó halálának** körülményeiről **Illés Bélát** idézi, aki akkor **szovjet hadsereg őrnagya** volt. **Illés Béla** szemtanúként azt állítja, hogy **Petschauer** félholtra **korbácsolva** került a **Davidovka** közelében lévő szovjet gyűjtőtáborba, ahol már nem tudtak rajta segíteni. **Kristóf** ezután a **Moszkvai Rádió magyar nyelvű adását** idézi, mely szerint: „*Hősiesen küzdő csapataink előőrsei félig agyonverve megtalálták Petschauer Attila magyar vívóbajnokot. A náci gonosztevők kegyetlenségét már legjobb orvosaink sem tudták jóvátenni. A világhíres kardvívó kiszenvedett...*”

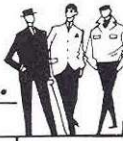
Mindezekhez újabb adalékot talált **B. Stenge Csaba** hadtörténész, aki **levéltári kutatásai** során rábukkant a munkásszázad 1943. január 14-i jelentésére, amiben közlik, hogy **Petschauer Attila** szovjet hadifogságba esett. **Stenge Csaba** szerint **Petschauer** a táborban kitört tífuszban halt meg, de ezt az állítását forrással nem támasztja alá. **Ungváry Krisztián** is megemlékezik a munkaszolgálatról szóló tanulmányában a magyar vívóról: „*Petschauer Attila egy szovjet hadikórházban pusztult el. Nyilvánvaló, hogy halálában erősen közrejátszott, hogy amíg oda került, különböző szörnyűségeken ment keresztül, és ezek jelentős részét éppen azok követték el vele szemben, akiknek gondoskodnia kellett volna róla.*”

Forrás: (wikipedia)

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XXIII. rész

מה עושה ראב"א? – ראב"א עובד אלמא בקיבוצ'.
 מה עושה אסתר? – אסתר אלמא פסיכאלוגית
 באוניברסיטה בחיפה.
 מה עושים שרה ויצחק? – הם לומדים עברית
 באוניברסון בקרית-שמון.
 מה עושה אסתר ותמר? – הן לומדות
 באוניברסיטה בחיפה.

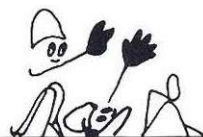
עושה-לעשות (עושה)
 csinál, -ni

			
אִתָּא	אִתָּא	אִתָּא	אִתָּא
לומדת	לומד	לומדת	לומד
עובדת	עובד	עובדת	עובד
עושה	עושה	עושה	עושה

JELEN IDŐ
 egyes számban
 a nőnem jele
 (igeragozásban)
kamac-hé
 vagy *táv.*

(FŐNEVEKNÉL
 IS EZ A
 VÉGZÖDÉS
 ÁLTALÁBAN
 NŐNEMET
 JELÖL.)

Jelen időben a személyes névmást
 ki kell tenni (ha nincs főnév).

תרגיל 7

תרגילי חמרה

Cserélő gyakorlat

1. הוא עובד בירושלים. הוא לומד. הוא לא עובד.
 (רחל, הם, חנה ורחל, הסטודנט)

2. מה אתה עושה? (אתן, את, אתם, היא, הם)

RECEPT-TÁR

Sajtos töltött csiperke

Ha valami egyszerű, de mégis különleges finomságra vágysz, ezek a sajttal töltött gombafejek tökéletesek lesznek! Csak pár hozzávaló, kevés előkészület, és már mehet is a sütőbe. Vendégvárónak, vacsorára, vagy csak úgy nassolni – garantáltan elfogy, még melegen!

Hozzávalók: 4 fő

- 20 db közepes méretű csiperke-gomba (kb 500 g)
- 1 közepes fej vöröshagyma
- 2 gerezd fokhagyma
- 2 ek olaj
- 15 dkg reszelt trappista sajt
- 1 tojás
- Só ízlés szerint

Elkészítés:

Alaposan megtisztítom a gombákat, majd óvatosan kitördelem a tönköket. A kalapokat sütőpapírral bélelt tepsire sorakoztatom.

A gombatönköket apróra vágom. A vöröshagymát felkockázom, és egy kevés olajon üvegesre dinsztelelem.

Hozzáadom az aprított gombaszárat, a finomra vágyott fokhagymát,

sózom, majd addig pirítom, amíg a nedvesség el nem párolog, és enyhén le nem pirul.

A gombafejeket megtöltöm a hagymás-gombás keverékkel.

A sajtot lereszelem, hozzáadom a tojást, alaposan elkeverem, majd egy kiskanállal a töltelék tetejére halmozom a sajtos-tojásos masszát.

Előmelegített sütőben 180 °C-on kb. 20-25 percig sütöm, amíg a sajt ráolvad és szép aranybarna nem lesz a teteje. A sütési idő készülékenként változhat.

Friss salátával, köretként vagy akár önmagában is kínálom – vendégvárónak is tökéletes.

Tipp: air fryerben is megsütheted, ebben az esetben a sütési idő rövidül, készüléstől függően kb. 10–15 perc alatt elkészül.

Forrás: (gastrohobbyi)

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

K	A POÉN 1. RÉSZÉ	CÍPŐ- FÚZÓT LAZÍT	A TÖB- BES SZÁM JELE	A VÉGÉN ELDALOL!	MINŐSÍT SZÍN- VONALAS		BAR, RÖVIDEN EL NEM ISMERŐ
ÖSSZE- FÜGGÉST MEG- ÁLLAPÍT							
KUTRICA			IRODALMI MŰNEM				
BORSOD- BAN ÉL			TA- RISZNYA				
			KÉST HASZNÁL NAGYON MESSZE				
A CSODÁL- KOZÁS SZAVA		VÁLL- KENDŐ					
KÖTŐSZÓ		DIAGO- NÁLIS					
SZAMÁR- UTÁNZÁS						DIOPTRIA, RÖVIDEN	
ZENEI HANGKÖZ						INDIAI TORNA	
				HALOGÉN- ELEM			
				CSELEK- VÉS			
AZ OXIGÉN VEGYJELE						A POÉN 2. RÉSZÉ	
LÉTRE- HOZÓ						SÖR, TRÉFÁSAN	
NÓTA ELEJE!			TÖRVÉ- NYES				
			KUTYÁVAL VADÁSZIK				
BÉR ELEME!		AMPER, RÖVIDEN		LOMBTA- LAN (FA)		VÉG TAG	
		KI NEM ÁLLHAT		IGEKÖTŐ		ERŐSEN RÁTAPAD	
ÉDES- IPARI TERMÉK					CSATTANÓ		
					KÖZÖN- SÉGES		
JÓSZÁGOT VIZSEL ELLÁT				A KACSA ROKONA			
				HAL- SZELET!			
ILYEN KORÁN?			DÍSZ- TEREM			KERET	
			TUDO- MÁNYAG			IPSZILON	
KINCSET A FÖLD- BE REJT				TEREMT- MÉNY			AGGÓDIK ÉRTE
				FORMAI			KISSÉ LASSÚ!
GRAMM, RÖVIDEN		ORRUNK ÉRZÉKELI			SAJÁT MAGA	SÓDAR	
		OPERA RÉSZÉ			VISZÁLYT KELT	FORGATÓ- CSOPORT	
ÜGYNÖ- KÖS- KÖDÉS					NYOMÓS (ÉRV)		
					VÖLEGÉ- NYE VAN		
SORBAN ÁLL!			GALÉRIA				DUÓTAG!
INDULATO- SAN BÍRÁL			NÉMET ÉS MÁLTAI AUTÓJEL				ÚJSÁG- CIKK!
				TÁPPÉNZ- RE VÉTEL			GYERÜNK, LOVAMI!
				A PARKO- LÓ JELE			RÓMAI 100-AS
SIEMENS, RÖVIDEN	T						

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMAIIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Szept. 12. – 2025. Szept. 19.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
12. péntek	7:00	18:45
13. szombat	8:00	18:30
14. vasárnap	7:00	18:45
15. hétfő	6:30	18:45
16. kedd	6:30	18:45
17. szerda	6:30	18:45
18. csütörtök	6:30	18:45
19. péntek	6:30	18:30

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
12. péntek	18:43	13. szombat	19:46
19. péntek	18:29	20. szombat	19:32

Az idei évben is megvásárolhatók a templom jegyek melyek egész évre érvényesek és egységesen 2.000 Ft-ba kerül. A jegyeket értékesíti Bánki Mari és Andrassy Béla.

A 613 PARANCSOLAT

LVIX.

Tiltó micvák

Nem csorbítani a férjes asszony jogait

„Ha fiához adja feleségül, a lányokra vonatkozó jogszabály szerint járjon el vele, (és pedig) ennivalóját, ruházatát és házastársi jogát ne csorbítsa”

(2Mózes 21:9-10)

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk külön tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt szeptember 17.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla